

Het landschap tussen de kerkjes van Doorslaar en Daknam

22 januari 2012

Eksaarde is sinds 1976 een deelgemeente van Lokeren. In het zuidwesten ligt het gehucht Doorslaar dat tot de fusie deel uitmaakte van de gemeente Eksaarde.

Eksaarde (oude schrijfwijzen Eksaerde of Exaerde) is waarschijnlijk ontstaan langs de heerweg tussen Antwerpen en Brugge. Het werd rond 1230 een aparte parochie met eigen kerk, waar het tot dan een onderdeel van de parochie Waasmunster was. De nabijheid van de abdij van Boudelo heeft ongetwijfeld een grote rol gespeeld doorheen de geschiedenis van dit dorp. De oude heerweg die nu Rechtstraat heet, wordt vermoedelijk bedoeld met de woorden "rechte strate" uit Van de vos Reynaert.

Doorslaar heeft een atypische ontstaansgeschiedenis. De meeste dorpen zijn ontstaan langs een belangrijke weg of rond een kerk. Of ze zijn ontstaan door ontginningen op last van een abdij. Ondanks de dichte nabijheid van een abdij op Oudenbos-Lokeren én van de abdij Boudelo in Klein-Sinaai bleef Doorslaar buiten die invloeden. Het dorp groeide uit die losse serie gehuchten, waarvan één onder het gezag van Lokeren viel ("het rijke Doorslaar"). Bijna alle beschikbare documenten en publicaties hebben het immers steeds over Eksaarde als geheel en zelden expliciet over Doorslaar. Bovendien was Doorslaar eeuwenlang niet meer dan een reeks verspreide gehuchten, enigszins afgelegen van Eksaarde centrum. De afgelegen boerderijen hadden liefst zo weinig mogelijk contact met dat centrum dat hen allerlei verplichtingen oplegde. Zelfs voor het naar de kerk gaan richtte een niet gering deel van Doorslaar zich eerder op het nabije Zeveneken. De kern van Doorslaar lag overigens op een andere plaats dan nu. De bouw van de parochiekerk, het ontstaan van het verenigingsleven, het eigen onderwijs, de vele cafés en de vele gemeenschappelijke vieringen schiepen in de loop van de 19e eeuw een eenheid tussen de bewoners en een buurschap. Het centrum van het dorp verplaatste zich naar zijn huidige plaats.

Doorslaar ontwikkelde doorheen de eeuw een eigen mentaliteit en een geest van onafhankelijkheid. Twee keer heeft het tevergeefs geprobeerd zich los te scheuren van Eksaarde (1875 en 1919). Het had allemaal anders kunnen lopen als er, zoals bijvoorbeeld in Daknam. Merkwaardig is het feit dat twee broers-romanschrijvers Doorslaar kozen als plaats van het gebeuren in één of meer van hun romans. Jozef De Pillecijn (1883-1956), onderwijzer in Doorslaar, en zijn veel bekender broer, Filip (1891-1962) situeerden een of meer vertellingen in het dorp, dat helemaal aan de rand ligt van het Waasland.

Daknam is sinds 1976 een deelgemeente van Lokeren, het is een dorp van ongeveer 900 inwoners en 399,59 hectare groot, gelegen aan de oevers van de Durme. Wie het bezoekt zal vooral gecharmeerd zijn door zijn dorpsplein met het romaanse kerkje, dat al genoemd wordt in een geschrift van 1156. Een ander gebouw dat een goed voorbeeld is van bouwstijl in zijn tijd is het *Huis Mijn Droom* of het *Boerenkasteeltje* zoals het ook wel eens genoemd wordt. Deze landelijke Art Nouveau-villa, vlakbij de pontweg werd in 1907 gebouwd.

Volgens sommigen speelt het dierenepos Van den vos Reynaerde zich af in Daknam, anderen trekken dat dan weer in twijfel. Een feit is dat er nu twee Reynaertbanken in het dorp staan met verzen uit dit werk: een op het kerkplein en een tweede op de middendam. Voor fietsliefhebbers is de oude spoorlijn 77A tussen Lokeren en Moerbeke-Waas, die net langs het dorp van Daknam loopt een aanrader. Over vele kilometers is deze spoorlijn heraangelegd als een fietspad dat je door mooie natuur voert (Daknamse meersen), over een oude spoorbrug over de Moervaart (Spletterenbrug).